

Metsätalouden ja –politiikan uudet linjat,  
Metsäntutkimuslaitoksen ja Tapion retkeily

## **UUDISTAMINEN ON VÄLTTÄMÄTÖNTÄ - ENTÄPÄ AVOHAKKUU**

Metsätaloudessa on ollut vuosisataisena peruskysymyksenä, käsitelläkö metsiä kauttaaltaan vai lohkoittain, harsien vai metsiköittäin. Näin on ollut ainakin Euroopassa ja pohjoismaissa. Metsänhoidollisia malleja ja ajatussuuntia on tullut maahamme ainakin Saksasta. Yleisperiaatteita voi joskus yleistää, mutta käytäntöjen tulee sopia paikallisiin oloihin.

Esimerkkinä tarkasteluista voidaan ottaa Ruotsin kuninkaan Kaarle XIV Juhanan toimeksianto vuodelta 1823. Hän halusi selvittää parhaan metsänhoidon järjestelmän valtakuntaansa. Ratkaisuksi tuli lohkottainen hakkaaminen. Harsintaa vastaan puhuivat taimikoiden heikko kehitys, ylispuiden poiston ongelmat ja metsien heikko tuotos. Tarkastelun kohteet ovat edelleen ajankohtaisia.

Suomessa oli 1900-luvulla metsätaloudessa päätavoitteena eroon pääsy metsiä hävittävästä määrämittaharsinnasta. Tähän pyrittiin lainsäädännöllä ja organisaatioiden muodostamisella, niiden ohjauksella ja metsänomistajaiin vaikuttamisella sekä neuvonnan että lakien mahdollistamin keinoin. Ajan henkeä ja tavoitteita hyvin kuvaavana esityksenä oli harsintajulkilausuma vuodelta 1948.

Viime vuosisadan tavoitteiden toteuttamisessa onnistuttiin. Metsätalous ohjattiin valtaosin metsiköittäiseen toimintaan. Jo 1970-luvulla metsien kasvu on ollut kokonaispoistumaa suurempi. Tässä on ollut merkittävinä tekijöinä valittu metsänhoidon perusratkaisu ja soveliaan vahvuiset hakkuut, mutta myös muilla tekijöillä on ollut vaikutusta. 1980-luvulla tuotiin esiin jatkuva kasvatus. Tässä haluttiin tuoda esiin valtavirralle vaihtoehtoista metsänhoitoa, mutta samalla tuotiin vastavoimia suhteellisen vahvalle metsäorganisaatioiden säädösten soveltamiselle. Keskustelu oli jopa kiihkeätä ja vaihtoehtojen esittelykin koettiin jossakin määrin sopimattomaksi. Näin laajempi keskustelu sai vielä odottaa aikaansa.

2000-luvulla tuotiin metsikkötaloudelle vaihtoehto nimellä erirakenteinen kasvatus tai peitteinen metsätalous. Muitakin nimiä käytetään. Tähän mennessä on tutkimuksin todettu, että ERK-menetelmässä kasvu ei ole oleellisesti alhaisempi kuin harvennuksin toimittaessa. Kasvuprosentteina mitaten kannattavuus on hyvä, koska puustopääomat ovat suhteellisen pieniä. Samalla on tullut esiin, että menetelmän toimivuutta pitkällä aikavälillä tulee selvittää lisää, samoin uudistumista. Edelleen ajankohtaisia tutkimusaiheita ovat korjuukustannukset ja –vauriot. Tutkimusaiheiden listalla tulee pitää myös vaikutukset metsien biologiseen monimuotoisuuteen.

Uudistaminen on pitkäjänteisessä ja kannattavuuteen pyrkivässä metsätaloudessa välttämätöntä. Umpimetsän alle ei pohjoisessa havumetsässä synny taimia, ei ainakaan riittävästi kelvolliseen metsän uudistamiseen. Tarvitaan siis ainakin pieniä aukkoja tai riittävästi väljyyttä, jotta maaperä saa valoa ja lämpöä taimettumisen onnistumiseksi. Toiminta voi olla jopa puun tarkkaa. Tällaiselta metsien käsittelyltä puuttuvat säädökset ja suositukset. Järkevä toiminnan varmistamiseksi sellaiset tarvitaan ja ne ovat tehtävissä.